

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	160 Lei
Pe jumătate de an	80 "
Pe un pătrar de an	40 "
Un număr	3 Lei.
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.

Cuvântarea

Prea Sfinției Sale Episcopului nostru Dr. Iosif Traian Badescu la deschiderea adunării eparhiale.

*Christos a înviat!
Domnilor Deputați!*

A trecut un an dela ultima noastră întrunire în Adunare eparhială. Dacă privim înainte, un an ni-se pare un interval lung în viața noastră, dară, iată acum, dacă privim înapoi, ni-se pare o clipă, precum și este în vecinicie această măsură omenească, aplicată scurgerii timpului. Timpul se scurge neîncetat, nu este nici o clipă de odihnă, nici o împedecare, stăvilire a acestei scurgeri.

În această vecinicie se incadrează viața indivizilor, familiilor, generațiilor, neamurilor, care viață mi-o închipui ca pe un fir tors din caer, care fir se rupe din când în când, după iscusința femeii și după calitatea caerului, când mai lung, când mai scurt, când în intervale mai rare, deci în diferite lungimi, și aceste fire, oricât de lungi ar fi, pier în comparație cu firul veciniciei. Cu toate acestea ele lasă urme în marea carte a veciniciei, paginile căreia le compune istoria, și din cari pagini putem trage învățăminte folositoare.

Cartea sfântă, „Biblia”, carea începe cu facerea lumii, de câți bărbați, de câte popoare nu ne vorbește, cari nu mai sunt? Firul vieții lor s'a rupt de mult, dar au lăsat urme în cartea veciniciei, urme luminoase și urme respingătoare. Istoria profană, carea își dă silința a lumina, cu lumina științei, începuturile omeneirii, a lumina trecutul întunecos al veacurilor de demult, a desgropa, cum și desgroapă din pământ cultura, arta și știința, acoperite cu vâlul uitării, ale popoarelor de multe veacuri apuse, ne conduce până în ziua de astăzi des-

cifrându-ne și explicându-ne paginile luminoase, întunecoase și dureroase ale cărții veciniciei, — de câte popoare nu se vorbește ca, popoară, cari s'au fixat pe paginile cărții veciniciei? Din aceste pagini putem, cum am zis mai înainte, și trebuie să tragem învățăminte și pentru noi, cari vom intra pe acele pagini.

Dacă zic „pentru noi”, sub aceste două cuvinte înțeleg Biserica noastră, și pe noi credincioșii, cari suntem legați de ea, în sânul căreia am trăit, trăim și vom trăi, și de. aceia o și numim națională.

Biserica lui Christos este vecinică și de aceia și viața noastră națională va fi vecinică; da, va fi vecinică, dacă nu o vom părăsi, dacă vom trăi după prescripțiile ei, sub aripile ei ocrotitoare de toate intemperile timpurilor. Firul vieții noastre naționale nu se va rupe, legat fiind de Biserica cea vecinică.

Și, fără îndoială, nimenea nu se va afla între noi, care să nu dorească, ca să ne asigurăm loc de onoare în cartea cea mare a veciniciei, în istoria, în carea de altcum marii voievozi, marii ierarhi, și bărbați de stat, bărbații vrednici ai neamului, mucenicii cunoscuți și necunoscuți ai neamului, necunoscuți de noi, dar cunoscuți de Dumnezeu, au isbutit să deschidă o pagină de onoare, rămânând ca urmașii lor să continue.

De aceia, firul vieții fiind, cum am zis mai înainte, scurt, fiecare clipă a veciniciei trebuie bine tolosită, bine economisită căci timpul trece și nu se mai întoarce clipa trăită. Și aceasta stă cu deosebire pentru aceia, cari au chemarea și datorința bunei chivernisiri a timpului întru folosul Bisericii și al neamului, cum sunt și organele și corporațiunile noastre bisericesti.

Și eu, domnilor deputați, Vă pot asigura, că mă bucur mult, că mi s'a dat puțința să

Vă văd aici la centrul venerabilei noastre Episcopii, și să ne vedem întruniți în Adunarea eparhială, pe baza legii noastre bisericești de organizare, pentruca să chibzuim în sensul acestei legi, asupra afacerilor noastre eparhiale, după cea mai bună știință și curată conștiință, nu din punct de vedere personal, ci general. Căci, în afacerile bisericești nu poate fi vorba de al meu și al tău ci de Biserică și ce e și ce trebuie să fie a Bisericii pentru prosperarea, întărirea ei și demnitatea ei și a noastră a tuturor, ca credincioși ai ei, resfrângându-se asupra noastră situația ei favorabilă sau desavantajoasă.

Mă bucur, pentrucă trebuie să am convingerea, că fiecare membru al acestei adunări e pătruns de însemnătatea ce o are ca reprezentant al clerului și poporului întru deliberarea chestiunilor bisericești, ce-i cad în competență, precum și de seriozitatea împrejurărilor în care ne aflăm astăzi. Conștii de acestea, fiecare din noi va năzui, ca să contribuie cu o părticică la întărirea și înfrumusețarea edificiului Bisericii noastre eparhiale.

Eu regret mult, că nu-mi este dat să arăt și să constat împrejurările îmbucurătoare pentru prezent și promițătoare de bine pentru viitor, se înțelege dela sine, în ce privește desfășurarea vieții noastre bisericești, căci pe noi aceasta ne interesează, și și aceasta din punct de vedere local.

Mi s'a dat, domnilor deputați, să văd de un timp încoace unele simptome îngrijorătoare. În unele locuri nu se vede interesul cel viu față de afacerile noastre bisericești, pe cari eram îndatinați a-l vedea.

Se pare, că preocupările lumești absorb toată atențiunea în altă parte și numai atunci și într'atâta li se dă atențiune, când și întrucât se crede, că pot să înrăurească îndeletnicirilor și străduințelor zilnice, străine de viața propriu zis bisericească.

Suntem atrași în vâltoarea vieții lumești, plină de sbuciumări, cari se resfrâng și asupra vieții bisericești. Ici-colo se tinde din caz în caz la emancipare de sub controlul și conducerea legală și canonică. Se pierde din vedere, că nici în Biserică libertatea nu e absolută ci e îngrădită cu norme canonice bazate pe învățăturile Mântăitorului și ale apostolilor și pe norme așezate de Biserică, de legislațiunea bisericească; că și aici nu sunt numai drepturi ci și datorinți. Viață normală și prosperă e acolo, unde se respectă și se practică atât drepturile cât și datorințele.

În ce privește partea religioasă și morală a vieții bisericești, n'a rămas nici ea neatinsă de bruma duhului vremii.

A pătruns și în șirul credincioșilor noștri încă mai de mult otrava sectarismului, iară în timpul mai nou activitatea sectară s'a potențat, grație libertății în ce privește conștiința religioasă. Se fac efortări din partea sectanților pentru plasarea ereziilor lor în mijlocul credincioșilor noștri. În această privință trebuie să fim în curat, nu putem aștepta și pretinde intervenția ocrotitoare, sprijinul statului, căci dată fiind libertatea conștiinței religioase, statul grijind numai de susținerea ordinii și liniștii între cetățeni și în consecință și între diferitele confesiuni din stat. Ingrijirea pentru susținerea întregității neștirbite a ortodoxiei în poporul nostru și lupta pentru apărarea credincioșilor contra diferitelor erezii, cu arma cuvântului, a învățării, aparține datorinței bisericii respective nouă ne încumbă această datorință. Și eu am nădejde, că bunul Dumnezeu ne va sprijini în această activitate a noastră. Se cere însă, ca nu numai preoții, păstorii sufletești, ci toți într'un gând și o simțire să facem zid de apărare în jurul bisericii, și respective a credincioșilor, pe cari să-i apărăm de tentativele vrăjmașe.

Ca Arhiereu mă îngrijorează pornirile eretice, căci îmi este scump fiecare suflet ce se poate pierde din slăbiciunea omenească, din neîngrijire sau în urma ispitei vrăjmașului.

Nu mai puțină durere sufletească îmi cauzează însă unele semne de activitate prozelitică, ivită contra noastră din partea fraților de sânge. Am avea altceva de făcut, așa cred.

O altă împrejurare care dă de gândit, e înmulțirea căsătoriilor, ce se doresc a se face între înrudiți, de multe ori între rudeni de aproape. Fără îndoială aceasta se datorește legii matrimoniale civile, care nu e riguroasă în ce privește gradele de înrudire ce opresc căsătoria. Și ce înseamnă această împrejurare? După mine înseamnă: a) s'a răcit însemnătatea, ca să nu zic sfințenia legăturii de rudenie, care ținea strânse familiile înrudite, chiar în gradele cele mai îndepărtate; ele s'au înstrăinat; b) se fac din considerare la interese materiale, ca averea să nu se sfărâmatească, ci să si țină la un loc; un lucru străin de sublimitatea și sfințenia Tainei cununii; c) se face silă, se persuadează, se constrâng la căsătorie tânării înrudiți, din ce numai fericire sau îndestularea familiară nu rezultă, sau înseamnă viață laxă.

Și pentru mine, ca Arhiereu trebuie să declar, că nimica nu este mai neplăcut, decât când mi se prezintă cereri de dispensă.

Aici țin să amintesc și, că mai 'nainte era o raritate, când se cerea ca cununia să se poată săvârși după amiazăzi. Aceste cazuri s'au înmulțit din ce în ce. Iar acum de vre-o doi ani,

spre surprinderea mea neplăcută, a început a se cere și la sate, ca să se facă cununia după amiazi sau seara.

Unul dintre cele mai însemnate acte în viața omenească, trebuie să considerăm actul căsătoriei. De aceea a și cerut și cere biserica prin praxa observată, a cununiei să se săvârșiască înainte de amiazi, după stânta liturgie, deci în deplină trezvie.

Fără îndoială, cei dela orașe cari au cerut ca cununia să se facă după amiazi și seara, au fost influențați de uzul încetățenit în biserica romano-catolică. Și acestui uz strein începe să i se deschidă porțile și la noi.

Consider de un dezastru religios și moral apoi, înmulțirea cazurilor de divorț. Dezastru care nimicește familii. Dacă mă întreb, de unde provine acest dezastru religios și moral, cred a nu greși dacă răspund, că izvorul acestei răutăți îl putem afla în desconsiderarea sfințeniei Tainei cununiei. Această desconsiderare se explică în primul rând prin lipsa convingerii religioase despre această sfântă Taină. Iar în al doilea rând, ca rezultat a acelei lipse de convingere, ușurătatea cu carea se încheie căsătoria, la baza căreia ușurătăți stă interesul personal sau material; ademenirea prin avantajii materiale; ademenirea prin calități esteriore trupești: viața ușuratecă din punct de vedere moral, care fără scrupule frânge credința conjugală. La acestea se mai adaugă ușurința cu care se ajunge la desfacerea căsătoriei, la divorț.

Un alt fenomen cu perspective îngrijorătoare pentru viitor constituie și neglijarea cercetării serviciilor dumnezeiești, din partea tinerimei școlare. Mă refer aici numai la cele ce am observat cu privire la școalele primare. Cu pierderea școalelor noastre confesionale s'a început era neglijării serviciilor dumnezeiești, ca să nu zic înstrăinării de biserică a tinerimei școlare; serviciile dumnezeiești tot mai mult se negliă. Activitatea catehetică a preotului, între împrejurările actuale, nu e suficientă pentru a anima pe școlari și a-i face zeloși cercetători ai bisericii. Și aceștia, eșind din școală nu vor mai simți necesitatea cercetării bisericii, nefiind îndatinați din școală cu zeloasa ei cercetare, din contra îndatinați cu neglijarea ei.

În Austria și cu deosebire în Viena atât de catolică, în urma școlilor neconfesionale — adevărat și atee, — s'a ajuns acolo, că copiii pe stradă își bat joc de cele religioase, de procesiuni și de preoți, astfel că cercurile bisericești pun insistență pentru câștigarea școlii confesionale, ca pe un drept al bisericii, și al pă-

rinților catolici, spre a se pune stavilă pornirii spre ateism și bolșevismul comunist.

Domnilor deputați! Luptăm cu mari neajunsuri materiale. Trebuințele timpului sunt multe. Nu avem resurse suficiente. Guvernul, e adevărat, ne dă ajutor în cadrul bugetului statului, nu ne putem plânge, dară totuși nu e de ajuns. Dacă în buget nu se ia atâta cât ne-ar trebui, se face fără îndoială, în urma greutăților financiare, cari ne stăpânesc. Trebuie să ne dăm silința, ca parte prin buna administrare a ceea ce avem, parte prin o căutare și eventual aflare a unei modalități de deschidere de izvoare materiale, să ne putem ținea echilibrul și să putem face față multiplilor recerinți.

Avem multe stabilimente eparhiale, cari au menirea a contribui la îmbunătățirea stării materiale a eparhiei. Trebuie însă să amintesc cu părere de rău, că înce privește Librăria și Tipografia diecezană, acestea nu sunt din destul sprijinite din partea comunelor noastre bisericești. Sunt cazuri, că în loc să se fi procurat ornate dela Librăria diecezană, — care are și ornate în depozitul său, dară la cerere poate și confecționa — s'au procurat dela străini, întrând astfel banul credincioșilor noștri respective al bisericii în mână străină: ne mai vorbind de produsele literare, tipărituri și recvisite de scris. La Librărie și Tipografie s'a adus în timpul mai nou și compactorie. Nici aceasta nu e sprijinită îndeajuns.

Aceste stabilimente ar trebui să serviască, prin sprijinul eficace al comunelor și corporațiilor noastre bisericești, la sporirea averii materiale a Eparhiei.

Eparhia noastră a fost prima care a înființat fabrica de lumini pentruca să prevedem bisericile noastre cu produsele acestei fabrici, adecă cu lumini de ceară, curată, pentru de a satisface prescriptelor liturgice, prin ce se cruță atât sănătatea credincioșilor cercetători ai sfintei biserici, cât și pictura bisericii. Am socotit, că vom afla deplină înțelegere atât la preoți, cât și la credincioși, nu numai înțelegere, dară și bucurie, că li se înlesnește aducerea de jertfă curată la biserică, în loc de lumini din materie necurată, cari atacă sănătatea de o parte, iar de altă parte contribuie la înegrirea picturii, prin ce se cauzează și pagube bisericii. Durere, ne-am înșelat. În loc de a afla înțelegere și acomodare dispozițiilor arhieresti, am dat în unele locuri de impotrivire. Mai bucuros se aprovizionează unii și acum cu lumini fabricate de străini sub cuvânt că sunt mai eftine, nedându-și seama, că sunt seduși și amăgiți. Spre marea mea surprindere am aflat, cum unii fabricanți

au dat luminilor lor culoare galbenă de ceară, și le-au vândut eftin afirmând, că sunt curate; iară acum mai nou, înainte de sfintele Paști, unii, așa numiții voșcinari, au umblat cu lumini împachetate, ca cele din fabrica noastră, și le-au imbiat și vândat drept lumini de ceară, iarăș sub prețul luminilor noastre. Despre acestea a constatat un bărbat de ai noștri, că sunt de ștearină, turnate, dară îmbrăcate cu un strat de ceară.

Fabrica de lumini ar fi iarăș un mijloc de întărire materială a eparhiei și respective așezămintelor ei, dară trebuie să ne întristeze indiferența, neascultarea și lipsa de interes, ce am observat-o în unele locuri.

În Basarabia, din venitul fabricii de lumini se susțin instituțiuni de cultură bisericească, s'au zidit case bisericești, cari sunt mândria eparhiei Chișinăului, iar la noi cu banul bisericii se sprijinesc întreprinderi străine spre rușinea noastră și bucuria străinilor. E destul de dureros.

Am atins acestea, domnilor deputați, pentruca să Vă atrag atențiunea și interesul D-Voastre asupra acestor lucruri, cari în mare parte pot cădea afară de preocupările zilnice a D-Voastre.

Biserica e o instituțiune dumnezească, dară fiind în lume, are trebuința și de mijloace lumesti, materiale, în împlinirea misiunii ei dumnezești, tocmai precum și Mântuitorul fiind în lume, trăind în lume ca om cu apostolii și învățăceii Săi, a avut lipsă de cele necesare pentru susținerea vieții omenești, și s'a folosit de hrană și îmbrăcăminte. Și așa fiind, trebuie să ne îngrijim de cu vreme pentru aflarea și și asigurarea mijloacelor materiale, căci nu putem ști, ce poate aduce ziua de mâne. Trebuie să ne îngrijim cu propriile noastre puteri și să nu ne răzimăm pe ajutorul statului, care și el are trebuințele lui ca organism social întru asigurarea vieții lui și a noastră și ca Biserică în marginile, hotarele lui.

Astăzi încă avem trebuințe arzătoare. Așa amintesc acum numai necesitatea ca reședința episcopescă să se amplifice, să se mărească, pentruca se arată insuficientă pentru trebuințele de astăzi și de mâne. Capela din reședință nu e la loc chiar potrivit, și încă dela început m'am ocupat cu ideia reclădirii ei, dară din lipsa de mijloace, între împrejurările financiare grele, n'am îndrăznit să fac propunere pentru înlăptuirea acestei idei. Ea trebuie adaptată astfel, ca să se poată plini serviciile dumnezești în regulă, nu numai în toate Duminecile și sărbătorile, ci și peste săptămână.

Avem lipsă de un local, o sală pentru biblioteca eparhială și pentru muzeul eparhial, apoi și una pentru ținerea adunărilor eparhiale și pentru alte eventuale ședințe și întruniri bisericești, căci trebuie să recunoaștem, că nu e de demnitatea unei eparhii, ca să fie avizată la ospitalitate pentru ținerea întrunirilor bisericești, deși nu ni s'a făcut niciodată, nici o greutate din partea orașului nostru, respective a magistratului orașănesc și primăriei, pentru care ospitalitate numai recunoscător pot să fiu.

Este necesitate arzătoare și pentruca pe edificiul de lângă reședința episcopescă în care se adăpostesc astăzi unele birouri, să se ridice un etaj, executându-se astfel o hotărâre sinodală mai veche, aducându-se eventual a cel etaj în legătură cu reședința episcopescă.

Vedeți, domnilor deputați, tot lucruri trebuincioase, devenite arzătoare, cari reclamă multe și mari jertfe materiale, cărora trebuie să ne supuăm cât mai îndată.

De încheiere, domnilor deputați, am fericirea — fericire amestecată cu tristețe — să Vă comunic pe scurt, în această vorbire a mea, că cu ajutorul bunului Dumnezeu, am putut să întreprind în toamna anului trecut, în luna Octomvrie, vizitațiune canonică în protopresbiteratul Panciovei și Vârșetului, vizitând și acele comune bisericești, și pe acei credincioși, pe cari, spre durerea mea, nu i-am putut cerceta cu ocaziunea vizitațiunii canonice întreprinsă în anul 1928.

Am tost și sunt mângăiat în sufletul meu, văzând credința, dragostea și alipirea acestor iubiți credincioși față de Biserica noastră dreptmăritoare și față de Eparhie. Dacă Harul lui Dumnezeu li se va dăru pentru credința și alipirea lor, atunci nu putem să nu avem încredere și nădejde în viitor.

Cu acestea, domnilor deputați, declar ședința sesiunii actuale de deschisă.

NOTE OFICIALE.

Nr. 2614 Șc. ex 1930.

Ministerul Muncii, sănătății și ocrotirilor sociale, direcția educației poporului, cu adresa ddto 28 Aprilie a. c. No. 2133 ne-a comunicat următoarele:

„Direcția Educației Poporului din Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, organizează o serie de campanii contra boalelor sociale care bântue țara.

Între altele s'a hotărât anume zile de propagandă, când în cadrul unei manifestații cultu-

rale, se va deslănțui simultan în toate orașele, târgurile, și comunele, o manifestație publică, pusă la cale de Direcția Educației Poporului, cu scopul de a trezi și pregăti opinia publică pentru apărare.

S'a fixat astfel ziua de 8 Iunie a. c. pentru propaganda contra tuberculozei.

În aceeași zi, după un program stabilit, va fi o adevărată demonstrație publică în biserici, școli, cămine culturale, cazărmi, etc... prin conferințe, predici, cuvântări, lecturi făcute de medici, preoți, învățători, oameni de cultură etc. Străduința noastră este ca să folosim cât mai mult mijloacele locale, trezind inițiativele, răscolind și punând oamenii pe gânduri.

De aceea, vă rugăm, să binevoiți a ne da tot sprijinul, îndemnând pe Cucernicii Preoți din Eparhie, ca în aceea zi, să dea concursul organizatorilor din sate, fie predicând în biserici, fie cuvântând în adunările locale“.

Dreptaceea, invităm Onorata Preoțime Parohială, ca să se conformeze dispozițiilor cuprinse în această adresă.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 15 Mai 1930.

Consiliul Eparhial.

*

No. 2826 Șc. ex. 1930.

Consiliul Central bisericesc, încunoștințându-ne că Societatea „Principele Mircea“ pentru protecția copiilor a organizat, începând dela 25 Mai până la 1 Iunie a. c. o chetă publică numită „săptămâna copilului“, a cerut să se ia dispozițiuni pentru ca, în acest răstimp, să se poarte o colectă și în biserici.

În urmare se dispune, ca Duminică în 1 Iunie a. c. să se poarte, în fiecare biserică din eparhie câte un tas separat pentru susnumita societate.

Banii încurși se vor înainta de către oficiile Parohiale îndată mânezi Oficiilor Protopresbiterale, cari în termen de 8 zile îi va înainta Cassei diecezane.

Oficiile Parohiale din tractul Caransebeșului vor înainta aceste sume direct Cassei diecezane, cu indicația necesară.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 15 Mai 1930.

Consiliul Eparhial.

Prea Sfințitul Episcop în trecere prin Slatina-Timișului.

Clipe de mare bucurie, s'a dat prilejul să simtă comuna Slatina-Timișului prin sosirea pe neașteptate a Prea Sfințitului Domn Episcop al diecezei noastre în mijlocul credincioșilor săi. La oara 3 p. m. în duminica slăbănogului, precum Christos sau arătat la lacul Vitezda în mijlocul bolnavilor, tot la fel și Prea Sfințitul Domnul Episcop, însoțit de Prea On. Domnul protopresbiter Andrei Ghidiu și Domnul director consistorial Dimitrie Sgăvêrdia, au sosit în mijlocul nostru, producând mare surprindere populației adunate la horă înaintea sf. biserici.

Prea Sfințitul Domnul Episcop a descins înaintea casei vrednicului episcop Vasile Dragomir și intrând în casa acestuia, l-a împărtășit cu binecuvântarea Arhierescă și i-a mulțumit pentru frumoasa faptă creștinească săvârșită de dânsul prin zidirea capelei dela locul de peregrinaj „Piatra scrisă“.

În răstimpul scurt cât Prea Sfinția Sa s'a întreținut în casa susnumitului, mulțimea adunată la horă a tormat două cordoane până la ușa sfintei biserici, așteptând cu nerăbdare să vadă pe înaltul lor păstor.

Prea Sfințitul trecând prin mijlocul lor i-a împărtășit cu binecuvântarea Arhierescă și prin sunetul clopotelor a intrat în sf. biserică unde a fost întâmpinat de preotul local Simeon Șandru îmbrăcat în odăjdii cu sf. Evanghelie și crucea în mână.

După cercetarea celor sfinte, Prea Sfințitul Domnul Episcop a rostit mulțimei intrate în sf. biserică o cuvântare înălțătoare de suflete, îmbărbătându-o la păstrarea credinței strămoșești și la iubirea și cercetarea sf. Biserici. După săvârșirea cuvântării Sale, Prea Sfințitul între uralele mulțimei urcându-se în trăsura a lăsat în urma Sa numai bucurie și mângâiere.

O acțiune a uniților în Buziaș.

În legătură cu cele publicate în Nr.ii 13 și 14 anul 1930 din Foaia Diecezană privitor la acțiunea uniților în Buziaș, rog să se dea loc următoarelor:

Un număr de preoți gr. cat. din jurul Buziașului solicită la On. Inspectorat al Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor, Directoratul VII. Timișoara înființarea parohiei unite la Buziaș. Neavând în Buziaș pe nimeni, care să dorească aceea parohie, Reveren-

dissimul cler din satele apropiate se pune — spre laudă să-i fie zis — la muncă și cere parohia Buziașului. Nu mai este vorba de o capelă oarecare pentru sezonul de vară, ci supremul bun: parohia sistemizată, înzestrată cu pământuri, casă parohială, paroh plătit de Stat și biserică zidită deasemenea de Stat. Cele câteva persoane greco-catolice din Buziaș plus vizitatorii, se presupune, că vor avea dreptul la parohie. Oameni precauți, uniții, se înarmează din vreme cu un document important, cu ajutorul căruia să impună la locurile competente. Se cere și Primăria să dă următorul act:

Primăria comunei Buziaș (Copie)

Nr. 1948/1929 Certificat.

La cererea prezentată de preotul On. Ioan Cizmaș din parohia greco-catolică Silagiu, se certifică oficios, că în filia greco-catolică Buziaș-băi an de an dintre oaspeții băilor Buziaș, cari variază între 3000-4000, o mare parte din ei sunt de religie greco-catolică.

Drept care am eliberat prezentul certificat comunal a servi ca dovadă.

Buziaș, la 7 Decembrie 1929.

Notar:

Mihallovici ss.

(L. S.)

Primar:

Ioan Savu ss.

Pentru conformitatea copieii!

Notar:

(L. S.)

Mihallovici ss.

Certificatul este foarte frumos, are însă un singur cusur: Partea carea privește pe vizitatorii de religie gr. cat. nu corespunde adevărului. Este adevărat că numărul variază între 3000-4000 într-o vară, dar că „o mare parte din ei sunt de religie greco-catolică“ aceasta nu o cred nici solicitatorii. Nici în registrele dela comună și nici la Direcțiunea băilor nu se constată religie vizitatorilor. Din lista oficioasă a vizitatorilor băilor în anul 1929 de exemplu se constată, că numărul *total* al vizitatorilor a fost de 3215 (în registrele comunale s'au arătat numai 3085). Din aceștia cu aproximație și după nume se presupun circa 1000-1200 vizitatori români. Se mai vede din această listă, că partea mare a oaspeților români este din Vechiul Regat. Cred că greco-catolicii nu posed nici o statistică din carea s'ar constata că majoritatea celor din Vechiul Regat ar fi uniți și nici nu susțin dânsii asemenea neadevăruri. De dragul certificatului însă ar trebui să susțină acest neadevăr, căci altcum nu ar rezulta că „o mare parte“ din vizitatorii români ai Buziașului să fie de religie greco-catolică. Dacă nici greco-catolicii nu susțin că Vechiul Regat este în

partea covârșitoare unit, pun întrebarea, cum au putut accepta un certificat dat de Primăria comunei Buziaș, când acest certificat dat de Primăria comunei Buziaș, când acest certificat este în contradicție chiar și cu statistica unită? Și mai întreb, care este temelia acelorora, cari îndrăznesc să prezinte un asemenea certificat autorităților superioare ale Statului? Ori poate s'au cugetat la greco-catolicii de altă naționalitate? Dar nici pe aceștia nu au de unde să-i cunoască. Certificatul în ce privește religie greco-catolică a *vizitatorilor români* este ireal. Dacă se referă la *totalul* vizitatorilor, este total absurd. În aceeași notă oficioasă a vizitatorilor bolnavi se poate afla un număr de aproape 200 cazuri vizitatori din alte țări (Jugoslavia, Bulgaria, Ungaria etc.). Câți greco-catolici sunt în aceste țări nu știu, dar luându-mă după numele vizitatorilor din Ungaria, o mărturisesc, că nu voiesc să-i cred în majoritate greco-catolici. Ca să fie partea mare din vizitatorii Buziașului greco-catolici, ar trebui să descindă la Buziaș din întreaga România-Mare, precum și din țările învecinate numai cei de religie greco-catolică. Certificatul estradat de Primăria comunală Buziaș sub Nr. 1948/1929 și în această parte este neexact.

Forma vagă, termenii nehotărâți, noțiunile de măsuri neprecise cari caracterizează acest certificat îl fac neserios, ba chiar îl invalidează. Certificatul, ca document, este hotărât. Certificatul Primăriei Buziaș Nr. 1948/1929 însă nu s'a dat în baza datelor statistice, ci la dorință. Pentru confirmare reproducem următoarea

Declarație

Subsemnatul declar, că certificatul eliberat în ziua de 7 Decembrie 1929 cu No. 1948/1929 s'a eliberat la cererea Dlui preot Ioan Cizmaș și Dl Dr. Ioan Stupariu primpretor în Buziaș.

Deoarece confesiunea vizitatorilor de băi nu se poate stabili din nici un registru, pasagiul — partea mare dintre vizitatori sunt greco-catolici — s'a cerut de petenții de mai sus.

Declarația de față o consider de a mea și confirm cu subscrierea mea.

Buziaș, la 8 Aprilie 1930.

Lazăr Mihailovici m. p.

notar.

ca martori:

Petru Ciolac m. p.

Nicolae Gorun m. p.

Observ, că Dl Lazăr Mihailovici se afirmă pe sine de ort. rom. dar înrudit fiind cu o înaltă personalitate unită, nu este contrar înființării parohiei unite în Buziaș.

Documentul Primăriei Buziaș No. 1948/1929 nu certifică starea faptică, ci dorința celor două persoane unite în declarația notarului comunal Lazar Mihailovici. Se va întreba poate cineva, bine, dar dacă toate acestea sunt așa, cum s'a provăzut un asemenea certificat cu semnăturile persoanelor oficiale ale Primăriei și cu sigilul comunei? Mă întreb și eu și presupun așa: Dl notar Mihailovici este rudenie cu personalitatea înaltă unită, de față organul de control și îndrumător din plasă Dl primpretor Dr. I. Stupariu, bietul primar — de fapt președintele comisiei interimare — Ioan Savu, un țăran cinstit și fără cunoștințe oficiale unite, în fața acestor domni, ce avea de făcut decât, în deplina buncredință, să semneze. Un notar comunal, un preot greco-catolic și un primpretor nu pot avea intențiuni rele cu o simplă bucată de hârtie. Prin urmare cererea făcută la On. Inspectorat General al Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor, Direcțiunea VII. Timișoara, ca și cererea făcută Primăriei comunale Buziaș este nebazată. Greco-catolicii acționează și în încercarea aceasta cu neadevărul.

(Urmează).

ȘTIRI

Locale.

Sâmbătă s'a sărbătorit înălțătoarea zi de zece Mai. În orașul nostru măreața zi națională a luat proporții cu adevărat impunătoare. La 10^{1/2} ore s'a oficiat, în Piața mare, serviciul religios cu Doxologie. În prezența Prea Sfinției Sale a Domnului Episcop, a slujit un sobor de cinci preoți, iar responsoriile liturgice au fost date de „Corul Catedral” de sub conducerea profesorului *Constantin Vladu*. Au urmat apoi cuvântările: a Prea On. D. protopresbiter *Andrei Ghidiu*, a profesorului de liceu *Traian Toplicean* și a Colonelului *Savu*, toți interpretând sensul memorabilelor evenimente, cari au dus la această sărbătoare a națiunii române. Au urmat apoi defilările, a tineretului școlar și a armatei, la care deasemenea au asistat autoritățile militare și cele civile.

Seara s'a făcut retragere cu torțe, urmând apoi o serată artistică împrunată cu dans.

Mulțumită publică. „Asociația misionară” a studenților din a. III. dela Academia teologică aduc și pe această cale mulțumita lor și anume: „Băncii Poporale” pentru suma de 5000 Lei și Primăriei orașului Caransebeș pentru suma de 4000 Lei, sume cu cari au venit efectiv în ajutorul activității lor misionare.

Rectificare. Din partea unor persoane, aș putea zice iresponsabile s'a lansat svonul că Dl inspector șef Sabin Evuțian a fost ales în colegiul preotesc III. Zgribești, din 20 Martie a. c. de deputat preotesc al adu-

nării eparhiale din Caransebeș, prin intervenția respective fiind impus, de către Prea Sfinția Sa Dl Episcop diecezan.

Pentru a stabili adevărul curat declar, că nici Prea Sfinția Sa Domnul Episcop, nici alt factor al Consiliului eparhial, n'a recomandat, respective n'a impus pentru alegerea de deputat preotesc, nici pe Mult On. Domn Sabin Evuțian protodiacon și inspector șef, nici altă persoană. Prin urmare alegerea s'a făcut la propunerea mea, din propria inițiativă a membrilor acestui colegiu preotesc, apreciind activitatea prodigioasă a alesului nostru, care activitate s'a justificat și prin faptul că dânsul a fost ales de adunarea eparhială din Caransebeș, ca reprezentant al său la Congresul național bisericesc din București.

Meritele Dlui inspector șef Sabin Evuțian nu se pot licita de către persoane mai mult sau mai puțin competente; și cei ce au aruncat în public svonul mai sus atins, că ar fi fost ales prin impunere de sus, au făcut aceasta numai din rea credință și invidie. Declarațiunea preoților votanți cu Domnia Sa va justifica această Rectificare.

Jena la 14 Maiu 1930. Dimitrie Lupea paroh ort. rom. fost comisar la alegere.

BIBLIOGRAFIE

Se recomandă onoratei preoțimi lucrarea intitulată „Istoria școlii normale (preparandă) și Institutului teologic ort. rom. din Arad,” de păr. profesor și director Dr. Teodor Botiș.

Lucrarea are format de octav mare, hârtie albă cu 739 de pagini. Costă 140 Lei și se poate comanda la Librăria diecezană din Arad.

Licitațiune minuendă.

În baza încuviințării Venerabilului Consiliu Eparhial ddo 1 Aprilie No. 1922 E ex 1930 prin această se face licitațiune minuendă pentru facerea unui gard de beton cu zăbrele împrejurul bisericii din comuna Sacoșul-turcesc pe ziua de 25 Maiu 1930 d. m. la 3 ore.

Prețul de esclamare pentru facerea gardului este 165.440 Lei 80 bani.

Licitanții sunt deobitgați să depună 10% vadiu din prețul de esclamare, în bani sau hârtii de valoare.

Contractul încheiat devine obligator pentru întreprinzător imediat, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Spese și cheltueli de drum, comuna bisericească nu rebonifică nimănu.

Se observe că, comuna bisericească va încredința lucrările acelor întreprinzători, în care are mai multă încredere, fără considerare la suma oferită.

Devizul se poate vedea la Oficiul parohial ort. rom. din Sacoșul-turcesc.

Spesele pentru compunerea devizului de spese și măsuri, cad în sarcina întreprinzătorului.

Sacoșul-turcesc, la 12 Maiu 1930.

Aureliu Alecsiu
not. cons. par.

Moise Alexiu
preș. cons. par.

Tuturor prietenilor și cunoșcuților cari din tristul prilej al repozării iubitei noastre soții resp. mame

Emilia Tismonariu

născ. Popovici

prin condolare, prin participare la înmormântare sau altfel, ne-au ușurat durerea noastră, le aducem și pe această cale mulțumita noastră sinceră.

Familia Gh. Tismonariu

Judecătoria rurală Teregova.

No. 1065 execuțional 1930.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor judiciar aduc la cunoștința publică în senzul legii articolul LX din 1881 și 102 respective XLI din 1908 § 19, cumcă următoarele ș. a. un car de lemn cu osii de fier, una cadă mare de 1000 litri, una vacă roșie pri etc., care în urma decizului No. 4394 din anul 1929 al judecătoriei mixte din Caransebeș s'au execvat în 19 Martie 1930 în favorul execvatorului Banca Populară Traian Lalescu din Cornea repr. prin avocatul Dr. Pavel Iliescu adv. Teregova împotriva execvaților din comuna Cuptoarea pentru încasarea capitalului de 3000 Lei — b., și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 29.270 Lei — b., se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza decizului Nr. 1065/1930 al judecătoriei mixte din Caransebeș se fixează termenul pe ziua de 27 Maiu 1930 la ora 3 p. m. în comuna Cuptoarea la casa lui Andrei Jurescu și Ilie Jurescu din Cuptoarea și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict, cu observarea aceea, că lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat face 3000 lei — b., capital, dobânzile cu 12% socotind din 30 Maiu 1930 iar speșele până acum staverite de 3150 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost execvate de alții și aceștia șiar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului XLI din 1908 § 20.

Teregova, la 11 Maiu 1930.

Ștefan

executor judecătoresc

Corpul Portăreilor Tribunalul Caransebeș.

Nr. 717 Port. 1929.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Șef portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș aduc la cunoștința publică în senzul legii

articolul LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare ș. a. zece oi albe de 4—5 ani care în urma decizului Nr. 3575/1927 și 840 din anul 1929 al judecătoriei de ocol din Caransebeș s'au execvat în 20 Septemvrie 1929 în favorul execvatorilor Petru Ursei și Dr. Alexandru Morariu repr. prin avocatul Dr. Gheorghe Dragu din Caransebeș pentru încasarea capitalului de 1760 Lei — b. și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 3500 Lei — b. se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuarea acestei licitațiuni, pe baza decizului Nr. 7775/1929 al judecătoriei de ocol Caransebeș se fixează termenul pe ziua de 27 Maiu 1930 la orele 3 p. m. în comuna Verciorova, la sălașul urmăritului, iocul zis Valea-Mare și toți cari au voie de a cumpărr sunt invitați prin acest edict cu observarea aceea, că lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat face 1760 Lei — b., capital, dobânzile cu 10% socotind pentru 460 Lei din 21 Iunie 1927 și 1300 Lei din 5 Februarie 1929 iar speșele până acum staverite de 2025 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost execvate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire. licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului XLI din 1908 § 20.

Caransebeș, la 7 Maiu 1930.

Șef portărel, M. Guran

Nr. 815 Port. 1929.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Șef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș aduc la cunoștința publică în senzul legii articolului LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare ș. a. 1. Una vacă roșu cu alb de 4-6 ani și 2. Opt oi albe de 3-4 ani care în urma decizului Nr. 4378 din anul 1929 al judecătoriei de ocol din Caransebeș s'au execvat în 14 Octomvrie 1929 în favorul execvatorului Rusalin Crâsta repr. prin avocatul Dr. Isac Rădulescu din Caransebeș pentru încassarea capitalului de 3000 Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 6200, Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuarea acestei licitațiuni, pe baza decizului Nr. 8576/1929 al judecătoriei de ocol din Caransebeș se fixează termenul pe ziua de 31 Maiu anul 1930 la orele 10 a. m. în comuna Ciuta la locuința urmăritului și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceea, că lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat face 3000 Le capital, dobânzile cu 10% socotind din 1 Iunie 1929 iar speșele până acum staverite de 1135 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost execvate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului XLI din 1908 § 20.

Dat în Caransebeș, la 7 Maiu 1930.

Șef Portărel, M. Guran.